



NOVI GLAS

CENA 1500 LIR

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

RAZDELJENA ALI ENOTNA MANJŠINA?

Doživljamo pomembne trenutke tako v življenju celotne države kot še posebej v življenju slovenske narodnostne skupnosti, ki v njej živi. Še vedno se čutijo posledice vsega, kar je povezano s tako imenovanim padcem berlinskega zidu, ki je med drugim odprl pot globalizaciji odnosov in vrednot predvsem v razvitem delu sveta in Evrope še posebej. Vendar ugotavljamo, da se nova ravnovesja s težavo vzpostavljajo, odtod stalni zapleti tako znotraj posameznih držav kot na mednarodni ravni.

Tudi našo manjšino so v zadnjih letih zajeli razni pretresi, deloma povezani s splošnim dogajanjem, deloma pa značilni za takšne posebne družbene skupnosti, kot je manjšinska skupnost. Razpad socialistične jugoslovanske države je nujno potegnil v svoj vrtnec tudi dober del slovenske manjšine v Italiji, ki se je nanjo vsestransko opiral. Tako smo nemočni doživeli popoln razpad njenega glavnega bančnega zavoda v Trstu in temeljito okleščanje podobnega zavoda v Gorici. Vzporedno s tem pa se osamosvojena Slovenija kot matična država pri obravnavanju manjšine ni ustrezno znašla in se močno ukvarja s sabo in z vstopanjem v evropske integracijske procese. Kar zadeva manjšino, moramo upoštevati tudi njeno biološko upadanje, proces generacijskih sprememb v njenem organizacijskem tkivu na številnih področjih. V ta sklop problemov spadajo tudi razmere na cerkvenem in verskem področju.

Tu se postavlja vprašanje, kako se slovenska manjšina odziva na vse našete spremembe. Kaže, da bo morda še najprej prebrodena kriza na gospodarskem področju. Mnogo težje bo se zoperstavljati asimilaciji kot posledici upadanja narodne zavednosti in politične razkosanosti. S tem v zvezi razvijajo nekateri krogi teorijo o nekakšni multikulturni skupnosti brez izrazite subjektivitete.

Spričo velike politične razkosanosti so tudi stališča raznih delov manjšine do zaščite dokaj različna. Predstavniki levo usmerjenega dela zagovarjajo stališče, naj se sprejme tudi pomanjkljiv zakon, medtem ko ostali del manjšine, ki se v glavnem prepozna v njenem samostojnem političnem nastopanju, pa resno opozarja, da v temeljnih zahtevah utegne pomanjkljiv zakon usodno ogroziti nadaljnji razvoj manjšine same. Slednja namreč potrebuje takojšnjo zakonsko zaščito in ne šele nekakšno ugotavljanje njene prisotnosti na teritoriju. Takšno ugotavljanje in ustrezno priznavanje pravic ne sme biti prepuščeno dobri volji krajevnih dejavnikov, temveč ga mora zakon krajevnim ustanovam zapovedati skladno z določili zastave in mednarodnih obveznosti Italije.

Prav v teh dneh se v Rimu zaključujejo zaslivanja predstavnikov krajevnih ustanov, manjšinskih organizacij in drugih v zvezi z Masellijevim zakonskim osnutkom. Verjeti hočemo, da bo italijanski zakonodajalec po več desetletnem odlašanju končno le pravično ocenil in stvarno upošteval temeljne zahteve prizadete manjšine. / STRAN 2

ALOJZ TUL

02 Janez Povše
ZAŠČITNI ZAKON NI POMEMBEN LE...



„Za gradnjo miru se morajo spoštovati manjšine.“
(Janez Pavel II.)

KONGRES KATOLIŠKIH TEDNIKOV

ANDREJ BRATUŽ

Ob koncu prejšnjega tedna (27.-28. novembra) je potekal v Rimu vsedržavni kongres katoliških tednikov v Italiji, ki so vključeni v zvezo FISC (Federazione italiana settimanali cattolici). Dela so se odvijala v Domus Mariae, kjer je sedež raznih pomembnih verskih ustanov. To zvezo je v dosednji mandatni dobi vodil urednik škofijskega tednika *La Vita Cattolica* iz Vidma msgr. Duilio Corgnali, ki je tudi imel na kongresu glavno poročilo, h kateremu se bomo še vrnil. Prisotnih je

bilo veliko število urednikov in časnika vseh katoliških tednikov v Italiji. Poleg našega lista pa je bil od Slovencev prisoten še urednik tržaškega *Vestnika* Dušan Jakomin.

Kaj je sploh katoliški tisk v Italiji? Čeprav je država šteta med katoliške in je prav v Rimu tudi sedež Petrovega naslednika, pa ima danes katoliški tisk v Italiji še nekako pre-

več zakrito vlogo. Res je ogromno število tednikov, ti pa so v glavnem škofijska glasila. Samo v naši deželi so štirje (za Trst, Gorico, Videm in Pordenon). Na celotnem področju Treh Benečij je skupno kakih petnajst takih glasil od Benetk in Padove mimo Vicenze in Verone tja do Tridenta in Bocna. Slednja škofija ima seveda tudi nemška glasila, kot imamo pri nas slovenska. Razlika med vsemi temi in npr. našim tednikom je pravzaprav v tem, da *Novi glas* ni škofijsko glasilo, kot ni bil prej to ne *Katoliški glas* ne *Novi list*.

STRAN 2



KAKO NAJ SE MANJŠINA RAVNA V POLITIKI

ZGLEDI NAJ VLEČEJO!

DRAGO LEGIŠA

Italijanski dnevni tisk je posvetil razmeroma veliko pozornost izidom deželnih volitev na Tridentinskem-Južnem Tirolskem, ki so bile 22. novembra. Tokrat se je zlasti razpisal o stanju v bocenski avtonomni pokrajini, kjer jenemško govoreče prebivalstvo v veliki večini, čeprav ima glavno mesto Bocen italijansko večino, kar je posledica umetnega naseljevanja italijanskega življa v času fašizma.

Na zadnjih volitvah je Južnotirolska ljudska stranka (SVP) ob splošnem začudenju italijanskih opazovalcev sedanjih razmer v bocenski pokrajini zbrala naravnost rekordno število glasov (56,6%)

in ima v novem pokrajinskem svetu 21 svetovalcev, in sicer dva več kot doslej. Vse ostale stranke pa imajo v svetu skupno 14 svetovalcev! Svet šteje skupno 35 svetovalcev in mu je za številna področja priznana zakonodajna oblast.

Položaj na Južnem Tirolskem je na splošno zelo različen od razmer v naši deželi in zlasti od položaja naše slovenske narodnostne skupnosti. Kljub temu imata obe stvarnosti vendarle nekaj skupnega: v okviru republike Italije so tako južnotirolski Nemci kot Slovenci v deželi Furlaniji-Juljski krajini v jezikovnem pogledu manjšina sredi več kot 55-milijonskega italijanskega naroda.

Kar pri obeh narodnih manjšinah brž in najbolj pade

v oči, pa je predvsem tole: Južni Tirolci so se že v prvih po vojnih letih znali in mogli združiti v skupno politično organizacijo, Slovenci v Italiji pa so od konca vojne do danes politično zelo razcepljeni in je večina celo organizirana v italijanskih političnih strankah. Slednji torej dajejo prednost skrbi oziroma zanimanju za vsedržavne probleme, medtem ko bi morala naša manjšina po našem prepričanju skrbeti predvsem za svoje probleme in težave ter z izvolitvijo svojih predstavnikov polnopravno nastopati v politični areni, kjer se dejansko odloča o naši nadaljnji usodi.

Tudi stanja na Južnem Tirolskem ne moremo in ne smemo seveda idealizirati in

ga torej prikazovati boljsega, kot dejansko je. Tudi v tej pokrajini gotovo obstajajo problemi, ki čakajo na ureditev. Toda že s krajšim obiskom tistih krajev se lahko na primer prepričamo o desletni dvojezičnosti. Podpisani je bil na začetku letošnjega septembra prijetno presenečen, ko je slišal, kako je karabinjerski podčastnik ob vstopu v manjši javni lokal v nemščini pozdravil goste in se nato prav tako nemško pogovarjal z lastnico. In v lokalu so bili Nemci verjetno v manjšini!

Na to doživetje sem se zlasti živo spomnil prejšnji teden, ko je name in na skupino naših ljudi neki italijanski nestrpež v ambulanti ortopedskega oddelka bolnišnice v Trziču naravnost vpil, naj govorimo italijansko, nas pošiljal v Slovenijo in se celo hotel z nami pretepati.

STRAN 2

03 Danijel Devetak / intervju
ŠTEFAN MAURI

04 Kazimir Humar
O POSLANSTVU LAIKOV MED NAMI

06 ORGLAR IVAN KACIN

07 Matjaž Rustja
ALI ŠE POTREBUJEMO KLASIČNO?

07 Boris Pahor
IGO GRUDEN, KRAŠKI PEVEC LJUBEZNI

09 Breda Susič
POKLON VINKU BELIČIČU

10 SODELOVANJE V ZDRAVSTVU OB MEJI

14 Marko Tavčar
O KRAŠKEM VINOGRADNIŠTVU

14 Ivan Žerjal / pogovor
GIANLUIGI BALDASSI

16 Egidij Vršaj
NARODNE MANJŠINE MED DRŽAVO...

VSEBINA



POSVEČENI IN NEPOSVEČENI V ZAMEJSTVU

POSŁANSTVO LAIKOV V NAŠI SKUPNOSTI

KAZIMIR HUMAR

Naprosili so me, naj napišem kaj za Novi glas. Razmišljal sem in se odločil, da povem besedo o poslanstvu vernih laikov v naši zamejski skupnosti.

Predvsem bi poudaril, da je zadnji vesoljni cerkveni koncil (1958/1965) prvi v zgodovini Cerkve posebej razpravjal o vlogi laikov v Cerkvi in izdal poseben Odlok o laškem apostolatu. Priznal je torej laikom posebno vlogo poslanstva Cerkve. To drži torej tudi za naše verne laike. V naši zamejski skupnosti vidim v laikih tri posebne naloge.

V DRUŽINI

Prva naloga laikov, poročenih in neporočenih, med nami je skrb za naše družine, za naše otroke in mladino. Včasih smo za našo mladino skrbeli predvsem dušni pastirji. Danes nas je v dušnem pastirstvu duhovnikov vedno manj; zato skrb laikov za otroke in mladino ne samo v družini, temveč tudi v mladinskih organizacijah, pa naj bodo šport, glasba ali petje. V mislih imam posebno skavtsko organizacijo. Včasih so za mladino skrbele dekliške in fantovske Marijine družbe. Danes naj to vlogo opravljajo druge organizacije. Toda potrebno je mlade zbirati in jih pravilno usmerjati, da ne bodo le čepeli pred televizijo. Bral sem statistiko, ki pravi, da preživljajo pred tv tudi štiri,



pet ur na dan. Da bi se kaj takega ne dogajalo tudi z našo mladino! Za to naj skrbijo naše laične organizacije.

V LITURGIJI

Zadnji koncil je odprl vrata laikom tudi v liturgiji. Pri nas smo bili vajeni, da je pri maši sodeloval le cerkveni pevski zbor. To je bilo zelo lepo, toda danes so še druge prilike: branje beril pri

maši, branje prošenj, tudi delitev sv. obhajila, kadar je to potrebno. Prvič sem videl v ZDA leta 1969, kako so tudi laiki pomagali deliti sv. obhajilo. Danes smejo laiki, posebej za to poklicani, nositi sv. obhajilo bolnikom in ostarelim tudi na domove.

Seveda pa posebno med nami ostane veljavno sodelovanje pevskega zbora na ko-

ru, vendar je želeli tudi ljudsko petje vse cerkve. Naj cerkveni zbori gledajo tudi na to.

V KULTURI

Po zadnji vojni je bilo pri nas malo slovenskih katoliških laikov. Zato smo slovenski duhovniki dali pobudo za prvi slovenski tednik na katoliški podlagi (*Slovenski Primorci* v Gorici, *Teden* v Trstu), ki sta se potem združila pod skupnim naslovom *Katoliški glas*. Nazadnje smo spoznali, da moramo iskati večjo pomoč pri laikih in smo se združili v skupnem glasilu *Novi glas*. Vidimo, da smo na ta način pridobili lepo število katoliških časnikarjev in sodelavcev. Laiki, vztrajajte v pričevanju krščanskih vrednot v našem tisku! Pri tem mislim tudi na Mladiko v Trstu.

Poleg tiska se je čutila potreba po prosvetnih društvih. V Gorici je dal to pobudo prof. Mirko Filej. Pozneje smo duhovniki morali pomagati, ker ni bilo primernih laikov. A z leti so zrastle in dozorele, tako da je danes Slovenska katoliška prosveta v rokah in v odgovornosti laikov, podobno tudi druga naša katoliška društva.

Dragi laiki, kot vidite, vam dušni pastirji vedno bolj prepuščamo vse dejavnosti, ki niso specifična dolžnost naših dušnih pastirjev. Zato zaključujem: "Cerkveni zbor vse laike v Gospodu goreče prosi, naj se Kristusovemu glasu in nagibanju Sv. Duha radi odzovejo s plemenitim in pripravljenim srcem" (LA, 33).

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU A

ZLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE, NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

2. ADVENTNA NEDELJA

"Mladika požene iz Jesejeve korenike, poganjek obrodi iz njegove korenine. Na njem bo počival Gospodov duh: duh modrosti in razumnosti, duh sveta in moči, duh spoznanja in strahu Gospodovega... Pravično bo sodil siromake, pošteno bo branil stiskane v deželi. Udarjal bo deželo s šibo svojih ust, z dihom svojih ustnic bo pokončeval krivičnika. Pravičnost pa bo pas njegovih ledij, zvestoba bo pas njegovih kolkov" (Izaija 11, 1-2, 4-5).

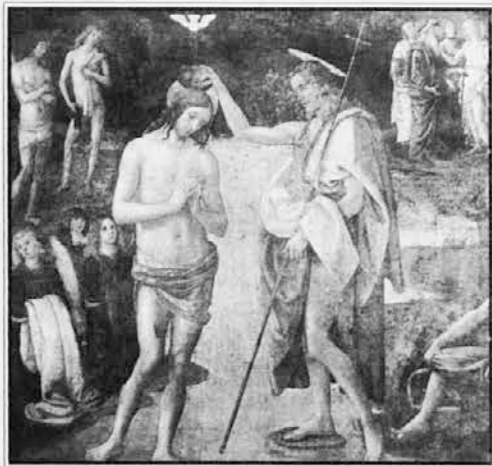
"Tiste dni se je pojavil Janez Krstnik in v Judejski puščavi oznanjal z besedami: »Spreobrnite se, kajti približalo se je nebeško kraljestvo! To je tisti, o katerem je bilo rečeno po preroku Izaiju: Glas vpijočega v puščavi: Pripravite Gospodovo pot, zravajte njegove steze!« (...) On vas bo krstil v Svetem Duhu in ognju. Velnico ima v roki in počistil bo svoje mlatišče. Svoje žito bo spravil v kaščo, pleve pa sežgal z neugasljivim ognjem" (Matej 3, 1-3, 11-12).

IZ SUHEGA ŠTORA IN IZSUŠENE ZEMLJE NOVI POGANJKI UPANJA

Sveto pismo pogosto uporablja prizore iz narave za prikazovanje resnic o človekovem življenju. Na tak način nas nagovori tudi Božja beseda druge adventne nedelje.

Prerok Izaija spregovori o koreniki, ki je nekoč obljubljala mogočno drevo, zdaj pa iz svojih korenin ne more več hraniti niti najmanjšega poganjka. Suh štor je postala

Davidovo kraljestvo je bilo za Jude nekaj zelo pomembnega. Obljubljalo je narodovo svobodo in uživanje pravic izvoljenega ljudstva. Toda iz te Jesejeve kore-



nike (Jese je bil oče kralja Davida) ni zrastle tisto, v kar so Judje upali in kar so pričakovali. Prerok in pesnik Izaija vidi na tem suhem štoru vzkliti nov poganjek, poln življenja. Iz osušenih korenin bo Bog obudil novega kralja, Mesija. Božji duh bo nad njim. On bo tisti, ki bo izpolnil večti-sočetna pričakovanja; vzpostavil bo kraljestvo božje pravičnosti.

Izaija nas s to mesijansko vizijo popelje v konkretno zgodovinske dogodke, ki smo jim priča v Judejski puščavi. Tako kot je iz suhe korenike vzklil zeleni poganjek upanja, je v sušni in zapuščeni deželi Judeje pricuril na dan sveži izvir Božje besede, gromovnik, Janez Krstnik. "Spreobrnite se, kajti približalo se je božje kraljestvo!" Tam, kjer se zdi, da ni več prostora za Boga in njegove navdihne, na suhem štoru človeške zgodovine in v puščavi človeškega doživljanja božjega kar naenkrat vzbrsti nekaj novega, zažubori nekaj svežega. Življenje vznikne na popolnoma nepričakovan način, nenadoma, kot rojstvo vetra. Tako Janez Krstnik napove poslanstvo Kristusa, njegov krst v Svetem Duhu in ognju.

Na tak način naj bi tudi mi živeli letošnji adventni čas, čas pričakovanja in novega upanja. Kaj niso tudi naši dnevi in naša življenja večkrat podobni suhemu štoru in izsušeni puščavski zemlji? Loteva se nas depresija, črna malodušje, zapirajo se vse poti, ne vidimo več, ničesar ne slišimo. Vse se spreminja v brezpomenje, duhovno hiramno in le še životarimo. Borimo se samo še zato, da bi sami sebe prepričali, da smo živi. Morda pa prav takrat iz suhih korenin našega bitja začenja rasti sveži poganjek upanja, v razsušeni lupini našega jaza se začenjajo zbirati kapljice pričakovanja. Če le zmoremo, se tedaj zaustavimo, prisluhnimo sebi. Začutili bomo nov veter, ki odganja oblake preteklosti. Zadihali bomo nov in svež zrak, ki naznanja življenje in šepeta o obljubah, ki so zapisane globoko v nas. Zapisal jih je tisti, ki je navdihoval Izaijo in njegov zapis o Jesejevi koreniki in ki je svojo besedo zaupal Janezu Krstniku, oznanjevalcu in napovedovalcu Jezusove poti. Občutili bomo, kako debele plasti upanja je Bog položil v nas. Ne bo težko odkriti, da smo ustvarjeni Zanj, in živeli bomo za tisto prihodnost, ki jo On obljublja svojim izvoljenim.

SVETNIK TEDNA

7. DECEMBRA

SILVESTER ČUK

AMBROŽ, ŠKOF IN CERKVENI UČITELJ

Milanskega škofa in odličnega cerkvenega učitelja sv. Ambroža se spominjamo na dan njegovega škofovskega posvečenja, ki je sledilo njegovi neobičajni izvolitvi za to odgovorno službo. Ambrož je bil državni namestnik severnoitalijanskih pokrajin Ligurije in Emilije s sedežem v Milanu. Zaradi njegove pravičnosti so ga vsi spoštovali. Ko je proti koncu leta 374 umrl milanski škof Avsencij, so se duhovniki in verniki zbrali v cerkvi, da bi izvolili njegovega naslednika. Med množico so bili krivoverski arijanci in pravoverni kristjani skoraj izenačeni. Med seboj so se prepirali, tedaj pa je v škofijsko cerkev prišel namestnik Ambrož z oddelkom vojakov in zaukazal tišino. To tišino je nenadoma pretrgal otroški glas, ki je zaklical: "Ambrož naj bo škof!" Množica je to sprejela kot božji glas in Ambrož je bil res izvoljen za milanskega škofa, čeprav je bil tedaj šele katehumen - pripravnik na sveti krst. Po kratkih pripravah je bil krščen, 7. decembra 374 pa je bil posvečen v škofa.

Rodil se je leta 339 v Trieru (v današnji Nemčiji), kjer je bil njegov oče vodja pretorijanske prefektore za rimsko provinco Galijo. Mati je bila zgledna krščanska žena, ki se je po moževi zgodnji smrti s tremi otroki urnila v Rim. Tam je Ambrož uspešno končal retorske in pravne nauke, nato pa se je posvetil državniški službi v Milanu, kjer ga je kot pripravnika na prejem svetega krsta, doletelo "plebiscitno" imenovanje za škofa. Ko je postal škof, je bilo njegovo prvo dejanje, da je svoje veliko premoženje razdelil ubogim, ki jim je ostal skrben oče do smrti. Njegova druga skrb je bila, da se je temeljito izobrazil v bogoslovnih naukih, predvsem po študiju Svetega pisma in cerkvenih očetov. Bil je zelo učljiv in ponižnega srca, zato je naglo napredoval. Svoja spoznanja je posredoval vernikom v odličnih pridigah, ki so pritegnile tudi takega genija, kot je bil sveti Avguštin. Ta pričuje, da je škof Ambrož



"krščanski nauk najraje razlagal ob svetopisemskih zgledih in osebah. O zakramentih in bogoslužju je govoril tako jasno in nazorno, da so ljudje ob njih spoznavali moralni in praktični vidik verskih resnic".

Škof Ambrož si je vedno prizadeval za neodvisnost Cerkve od svetne oblasti. Pri tem se je skliceval na Jezusove besede: "Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega." Cesarja Teodozija, ki je v navalu jeze dal pomoriti v Solunu veliko število upornikov, je kaznoval z javno pokoro, ki jo je ta ponižno izvršil.

Pomembno vlogo je škof Ambrož odigral kot bogoslovni pisatelj in oblikovalec zahodne pobožnosti. V bogoslužju je vpeljal ljudsko petje in sam je napisal več

himen in pesmi, preprostih po jeziku in obliki, in jih sam tudi uglasbil. Zapustil je bogato zbirko bogoslovnih spisov, pridig in pisem. Bil je goreč apostol socialne pravičnosti. Vse življenje je bil na strani ubogih, katerim je razdal svoje imetje, bogate je svaril pred sebičnostjo in pohlepnostjo.

Umril je leta 397. Ohranila se nam je njegova podoba v mozaiku, ki je nastala kmalu po njegovi smrti in je danes ohranjena v milanski baziliki, posvečeni sv. Ambrožu, kjer je pokopan pod glavnim oltarjem. Od 11. stoletja se njegov god praznuje 7. decembra. Za svojega zavetnika so si ga izbrali voskarji in čebelarji in v pratiki je ob njegovi podoobi naslikan čebelji panj.

Tvoja
CERKEV
ti je blizu
VSAK
trenutek.



To je
TRENUTEK,
da si tudi ti
BLIZU
svoji
CERKVI.

Podpiraj
svojo Cerkev
in delovanje
duhovnikov
z neobdavčljivim
darom

Dan za dnem 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij po župnijah, med ljudmi in nudi vsem ljubezen in upanje. Da morejo nadaljevati svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno podporo oz. **neobdavčljivi dar za vzdrževanje.**

Vedeti je namreč dobro, da država ne skrbi več za gospodarsko vzdrževanje duhovnikov. Danes, kakor v prvih krščanskih stoletjih, je vzdrževanje duhovnikov zaupano le darovom vernikov. Svoj dar lahko nakažeš s poštno položnico na tekoči račun št. 57803009. Položnico lahko dobiš v župniji ali na pošti. Dar je neobdavčljiv do zneska dveh milijonov lir letno in ga lahko odbiješ pri davčni prijavi prihodkov IRPEF.

Darovi za
VZDRŽEVANJE.

Tvoja podpora
TVOJI CERKVI

CHIESA CATTOLICA
CEI-Conferenza Episcopale Italiana

VRSTA SREČANJ

MARTINI PRI SSO, CODARIN PA PRI SKGZ

Prejšnji teden so se vodstva naših dveh krovnih organizacij, Sveta slovenskih organizacij in Slovenske kulturno-gospodarske zveze, srečala z visokimi predstavniki dežele Furlanije-Juljske krajine in tržaške pokrajine.



FOTO KROMA



FOTO KROMA

V četrtek, 26. novembra, je bil gost SKGZ predsednik tržaške pokrajine Renzo Codarin. Predstavnstvo te krovne organizacije mu je orisalo svoje delovanje, večji del obiska pa je bil posvečen avdicijam, ki so se v ponedeljek, 30. novembra, začele v Rimu glede osnutka za zaščito slovenske manjšine.

Dan kasneje, v petek, 27. novembra, pa je vodstvo SSO gostilo predsednika deželne sveta F-Jk Antonia Martinija. Tudi tu je bil govor zlasti o zakonskem osnutku za zaščito slovenske manjšine, pa tudi o drugih vprašanjih.

Obe srečanja sta spet potrdili razhajanja med SKGZ in SSO glede Masellijevega osnutka. Prva ga ocenjuje pozitivno, saj odgovarja po nje-

nem mnenju moderni in evropski logiki reševanja problemov in ne vsiljuje ničesar ter ne prinaša privilegijev manjšini. Poleg tega odraža v 70-80% osnutek, ki so ga skupaj izdelale vse komponente manjšine. SKGZ je proti maksimalizmu in zapiranju ter za dialog in integracijo. Druga pa je do njega kritična predvsem zaradi tega, ker prepušča krajevnim upravam določitev teritorija, kjer naj bi veljala zaščita, potem zaradi preveč zapletenega mehanizma paritetne komisije. Zaščitni zakon, so menili pri SSO, mora biti tudi priložnost za gospodarski in družbeni razvoj Benečije.

NABREŽINA / PROSLAVE OB 50-LETNICI SMRTI IGA GRUDNA

PEŠNIKOVO SPOROČILO JE ŠE VEDNO AKTUALNO

V Nabrežini so se v prejšnjem tednu na zelo slovesen in kulturno bogat način spomnili 50-letnice smrti pesnika Iga Grudna. Ob tej priložnosti je domače kulturno društvo Igo Gruden priredilo več kulturnih srečanj.

V četrtek, 26. novembra, je bila ob 18. uri v župnijski dvorani v Nabrežini predstavitev otroške slikanice, ki sta jo izdali Goriška Mohorjeva družba in založba Mladika na pobudo SKD Igo Gruden. Slikanico so napisali malčki otroškega vrta iz Mavhinj, ki jih je vodila in usmerjala učiteljica Andrejka Terčon. Delo je nastajalo v sezoni 1997/98, ko so otroci občudovali na sprehodih naravo in si zaželeli to veselje do narave tudi primerno izraziti. Zgodba slikanice pripoveduje o zemlji, ki se prebujala v pomladni rosi (od tod tudi naslov *Hej, prijatelji, zbudite se!*). Uvod h knjigi je napisala Mariza Škerk Kosmina, večer je uvedla Maja Lapornik, Andrejka Terčon pa je predstavila zakulisno nastajanje knjige. Otroci so nato uprizorili dramatisacijo knjige s primerno sceno in kostumi. Napisali so tudi novo besedilo štirih pesmic, ki jih je uglasbil Aljoša Saksida. Nabit polna dvorana je z zanimanjem spremljala izdelek mladosti, organizatorji pa upajo, da bodo knjigo predstavili še v Gorici... in da bo tudi vseč sv. Miklavžu.

V četrtekovih večernih urah pa so organizatorji pobud ob 50. obletnici smrti Iga Grudna vabili v občinsko knjižnico v Nabrežini na otvoritev razstave dokumentov o delu in življenju primorskega rojaka. Pozdravnim besedam predsednika društva Nika Pertota je sledila priložnostna beseda podžupanje in občinske odbornice za kulturo Marize Škerk Kos-

mina, ki je poudarila, da lahko danes proslavljamo kulturnika, ki so mu bili kisik navezanost na domačo zemljo, ljubezen do rojakov in bodri- lo vsakemu za klen korak na slovenski življenjski poti.

Grudna prevajalca in prozajista, človeka, kateremu se je za vedno zarisala v srce domača Nabrežina, tako da ga je spremljala na vsej življenjski poti pesem morja, valov in borov, mornarjev in kam-



FOTO KROMA

Razstavo je društvo pripravilo v sodelovanju z Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani, uredila pa jo je mag. Rozina Švent. Grudnovo razgledano življenje je razdelila na dva dela: v prvem so na ogled osebni dokumenti (npr. indeks dunajske univerze, ki jo je obiskoval v letih 1912-1914) in pisma z vidnejšimi predstavniki tedanjega časa. Drugi del pa je posvečen oblikovanju in ustvarjanju besede, posvečen je liriki občutljivega primorskega človeka, večnega iskalca srčne ljubezni. V tem delu pa je prostor tudi za Iga

narjev, pesem naroda, ki ljubi zemljo.

Praznovanja pa so dosegla svoj višek na osrednji proslavi, ki je bila v soboto, 28. novembra zvečer, v šotoru na igrišču ŠD Sokol. Velika množica domačinov in gostov (med temi gre omeniti konzula republike Slovenije Zorka Pelikana, predsednika Sveta slovenskih organizacij Sergija Pahorja, predsednika Slovenske prosvete Marija Maverja, ravnatelja Slovenskega stalnega gledališča Miroslava Košuto, predvsem pa pesnikovega sina, gospoda Primoža Grudna) je, po

uvodnem pozdravu devinsko-nabrežinskega župana Marina Voccija, prisostvovala poldrugo uro trajajočemu nadvse bogatemu sporedu, ki so ga oblikovali moški in ženski zbor Igo Gruden, učenci nižje srednje šole Igo Gruden iz Nabrežine s pevskimi in plesnimi točkami, nabrežinska godba na pihala, igralka SSG Miranda Caharja in član dramske skupine ŠKD Cerovlje-Mavhinje Jožko Okretič in ansambel Kraški ovčarji z Michelo Vassallo. S krajšimi govori so nastopili podžupanja Mariza

Škerk Kosmina, Marko Tavčar (na sliki, Foto Kroma) in Ivan Vogrič. Njihove besede so poudarile pomen Grudnovega sporočila, ki je predvsem v ljubezni, najsi bo do otrok, do sočloveka, do svojega jezika in naroda, pa tudi v opozarjanju na socialne in narodne krivice, v tem, da je pesnik s svojim delom približal osrednji Sloveniji morje in Kras. Vse to nam veleva, da izberemo pot življenja, pot vere v prihodnost, da delamo složno in v zavesti, da se doseže skupni cilj.

MATJAŽ RUSTJA
IVAN ŽERJAL

V PRENOVLJENI ROJSTNI HIŠI IGA GRUDNA

ŽE SEDMA IZVEDBA RAZSTAVE KAMEN...

Med prireditve, ki sodijo v sklop proslavljanj 50-letnice smrti pesnika Iga Grudna, spada vsekakor že sedma izvedba razstave kamnitih izdelkov *Kamen...*

Razstavo, ki je nastala z namenom, da se ovrednoti delo domačih kamnosekov, in je v zadnjih letih zadobila širšo razsežnost, prireja Slovensko kulturno društvo Igo Gruden iz Nabrežine pod pokroviteljstvom Zadrudne kraške banke in v sodelovanju s Kraško gorsko skupnostjo, občino Devin-Nabrežina in Zvezo slovenskih kulturnih društev.

Letos bo prvič, da bo razstava v prostorih prenovljene rojstne hiše Iga Grudna,

to je v Kamnarski hiši Igo Gruden v Nabrežini. Odprli jo bodo v petek, 4. t.m., možno pa si jo bo ogledati do nedelje, 13. decembra, z urnikom od 17. do 20. ure ob delavnikih ter od 10. do 12. ure in od 15. do 20. ure ob praznikih.

Letos sodeluje nad trideset razstavljalcev med podjetji in posamezniki. Od teh je dvanajst podjetij in kamnosekov iz devinsko-nabrežinske občine (kot npr. podjetja Caharja, Zidarič, Gramar idr.), poleg teh pa še obdelovalci Igor Marušič, Andrej Mervic, Luca Monet, Alvaro Marcucci idr.), sedem razstavljalcev pa prihaja iz Slovenije.

GLASILO ZAMEJSKIH SKAVTOV

NOVA ŠTEVILKA JAMBORA

Pred kratkim je prišla v roke zvestih bralcev novembrska, to je 2. številka 28. letnika glasila slovenskih zamejskih skavtov in skavtinj. Kot piše v obvestilju, je Jambor končno postal glasilo celotne skavtske organizacije. V uredništvu je bil namreč uradno imenovan Iznajdljivi gams David Bandelli, ki je odgovorni referent za Gorico.

V uvodniku tokratne številke Svojevrstni kondor piše o še ne povsem pojasnjem dogajanju v zvezi z Marijino sliko v kapeli bolnišnice na Katinari. Duhovno misel je prispeval Svojejavni kondor in na osnovi svetopisemske prilike o sejalcu razgablja o štirih stopnjah prijateljstva in ljubezni.

Pismo uredništvu je podpisal Stari skavt, ki se spominja svojega nekdanjega delo-

vanja v skavtski organizaciji in ponovno navezuje stike z njenimi člani. Superlativni volk uvaja novo rubriko, ki bo prinašala razmišljanje o narodu in naši manjšini. Prvo tovrstno razmišljanje je namenjeno pojmom narodnosti in državljanstva.

Iz obširne in kakovostne številke velja omeniti tudi prvi prispevek Martine Ozbič iz serije o metodologiji vodenja sestankov in dela v skupini.

Sicer pa je tokratna številka bogata tudi s prispevki o občnih zbiorih tržaških in goriških skavtov ter s poročili o delovanju skavtske organizacije. Posebej naj omenimo poročilo Iznajdljivega gamsa o projektu *Skupaj za Posočje*, ki je združil skavtske skupine tretje starostne veje iz Slovenije, zamejstva in Italije.

(MAB)

V GLEDALIŠČU MIELA

PRIKAZ SLOVENSKEGA ANIMIRANEGA FILMA OD 60. LET DO DANES

V nedeljo, 6. decembra, bo v tržaškem gledališču Miela (Trg Duca degli Abruzzi) prikaz slovenskega animiranega filma, v sklopu katerega bo predstavljen izbor kratkih slovenskih risanih in animiranih filmov od šestdesetih let do danes.

Na ogled bo tudi slovenski dolgometražni risani film *Socializacija bika?*, ki je postal veliko nagrad in pohval.

Predstave bodo ob 18. uri in ob 21.30. V gledališču Miela bodo na ogled tudi nekateri slovenski reklamni filmi.

Prikaz, ki nosi naslov *Na liniji*, sodi v sklop srečanj o animiranem filmu srednje in vzhodne Evrope, ki ga meseca decembra vsako leto prireja združenje Alpe Adria Cinema. Isto združenje bo priredilo od 17. do 24. janu-

arja 1999 v Trstu 10: izvedbo filmskega festivala Alpe Adria. Festival je posvečen filmski in video produkciji v srednji in vzhodni Evropi s posebnim oziranjem na najbolj izvirna in pomenljiva dela.

Pobudniki festivala Alpe Adria pa bodo Avtonomna dežela Furlanija-Juljska krajina (F-Jk), vladni komisariat dežele F-Jk, Pokrajina Trst, Občina Trst, predsedstvo italijanske vlade in tržaška trgovinska zbornica.



SLOVESNOST V FINŽGARJEVEM DOMU NA OPČINAH

PRISRČEN IN OBČUTEN POKLON VINKU BELIČIČU

BREDA SUSIČ

To poletje je pesnik in pisatelj Vinko Beličič slavil svoj 85. rojstni dan. Društvo Finžgarjev dom na Opčinah je želelo z majhno slovesnostjo, ki je bila na sporedu v nedeljo, 29. novembra, obeležiti ta jubilej in se pesniku zahvaliti za njegovo delo.



Kot je poudaril govornik na prireditvi, časnikar Saša Martelanc, je širša tržaška javnost Beličiču hvaležna ne samo za njegovo delo med mladimi zamejci - saj je Beličič poučeval na liceju, tam vzgojil desetine mladih intelektualcev in jim vлил ponosa in veselja do lepe slovenske besede - pač pa tudi in predvsem za njegovo umetniško delo. Vinko Beličič je po drugi svetov-

ni vojni kot begunec z družino prišel na Tržaško z namenom, da odide čez ocean. Usoda pa je hotela, da je potem ostal tu. Čeprav mu Italija ni dala državljanstva, zaradi česar je on sam s svojo družino imel velike težave, je tako vzljubil ta košček zemlje, da mu je postala njegova druga domovina. Njene lepote je opisal z mehko liriko, polno globokih in nežnih prisposodob.

Ljubezen do svoje rodne Bele krajine, hudo domotožje, ko cela desetletja ni smel čez mejo, hvaležen spomin na svojo mater pa je v kratkem nagovoru postavil v ospredje slavjenec sam. Sam je želel tudi prebrati eno izmed svojih pesmi, *Moje rodine*, pesem, ki je bila objavljena v antologiji *Živi Orfej* leta '70, ko je bil pesnik v domovini še zamolčan. Pesem je nastala v Mila-

nu, ko je Beličič še kot študent odšel tja na kratko študijsko izpopolnjevanje. V njej pa opisuje svojo zemljo, svoj dom, ki je tako lep in topel, da se mu milansko stanovanje in ulice zdijo hladna ječa.

Njegov umetniški opus so prikazali tudi mladi recitatorji dramske skupine Tamara Petaros z lepo izvedenim recitalom. Prozne odlomke iz njegove zadnje knjige *Na vetrovni postojanki* in izbor pesmi iz zbirke *Bližine in daljave* so podali Urška Daneu, Mira Fabjan, Tomaž Susič, Mitja Petaros in Marjan Škerlavaj. Ob poslušanju recitala je publika lahko na platnu spremljala videoposnetke, ki so predstavljali lepote Krasa in Bele krajine, ki jih Beličič opisuje v svoji liriki. Beseda in slika sta se tako prepletali in se zlili v harmonijo, za katero je dodatno poskrbel tudi pianist David Lenisa s kratkimi glasbenimi intermezzi. Slavju so dale svoj doprinos tudi pevke terceta *Ver laetum*, Magda Samec, ki je poskrbela za resokusno sceno, in pa Nataša Zubalič, ki je povezovala posamezne točke proslave. Za zamisel in režijo proslave pa je poskrbela Lučka Peterlin.

Prijetna slovesnost, ki se je udeležilo lepo število domačinov in slavjenčevih znancev in prijateljev, se je zaključilo ob prijetnem klepetu in družabnem srečanju.

OBVESTILA

MESEČNAMAŠA za edinost bo v Trstu, v Marijinem domu v ul. Risorta 3, v ponedeljek, 7. decembra, ob 15.30. Vabi ACM.

SLOVENSKAVINCENCIJEVA konferenca bo imela duhovno pripravo na Božič v četrtek, 10. decembra, pri Šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. Delle Doccie 34. Začetek ob 16. uri s sv. mašo. Sledila bo družabnost. Vabilu se pridružuje Klub prijateljstva. Dobrodošli vsi, člani, prijatelji in sploh vsi verniki!

ŠD BREG vabi na predstavitev *Velike knjige Slovenskih*

športnih iger, ki bo v petek, 4. t.m., ob 20.30 v mali dvorani gledališča Prešeren v Boljuncu. Prisotni bodo avtorji B. Lakočič, M. Magajna in B. Pavletič. Bregovo pot skozi SŠI bo orisal Silvan Klajban. Prisotne bo tudi Dušan Jelinčič, avtor knjige *Tisti vonj po Krasu*.

DAROVI

ZA CERKEV v Ricmanjih: Marčela Vatovac, Ricmanje, 100.000; Bernarda Kuret, Ricmanje, v spomin na pokojnega Maria Hrvatiča 50.000.

ZA SLOVENSKO skupnost: Zorka in Hilarij Rolih 200.000 lir.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vljudno vabi na

ZBOROVSKO REVISO

Med prireditvijo bomo podelili priznanja organistom in zborovodjem, ki se najdlje posvečajo slovenski glasbi na Tržaškem.

Nedelja, 6. decembra 1998, ob 16. uri, v Gledališču France Prešeren v Boljuncu.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV IN SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE

prirejata

KONCERT SLOVENSkih SAMOSPEVOV

v izvedbi tržaških in goriških mladih solistov

Torek, 8. decembra 1998, ob 17. uri v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v Trstu.

OSREDNJA PROSLAVA V BOLJUNCU

DRUŠTVO PRIMORSKO IZ MAČKOLJ PRAZNOVALO 100-LETNICO



V nedeljo, 29. novembra, je bila v dvorani občinskega gledališča France Prešeren v Boljuncu osrednja proslava ob stoletnici Slovenskega kulturnega društva Primorsko iz Mačkolj.

Društvo je ob svoji stoletnici pripravilo skozi celo leto vrsto lepih kulturnih srečanj in koncertov ter uredilo priložnostno brošuro, tako da je bila nedeljska proslava krona celoletne jubilejne dejavnosti. V nabit polni dvorani boljunskega gledališča voščil in čestitk s strani številnih sorodnih društev res ni moglo biti konec. V slavnostnem govoru je predsednik društva David Stepančič orisal zgodovino in like najzaslužnejših ljudi, ki so ustanovili SKD Primorsko in prispevali k njegovemu razvoju tako v srečnejših kot v težavnejših obdobjih. Predvsem v zadnjih pet-

najstih letih je društvo doživelo svoje najplodovitejše obdobje. Prav toliko let deluje tudi obnovljeni društveni pevski zbor.

Prav pevski zbor je tudi oblikoval proslavo skupaj s kvartetom Nomos, z mladimi recitatorji v režiji Suzi Bandi (ki je zrežirala tudi celotno proslavo) in z otroškim extemporejem. Dolinski župan Boris Pangerc je društvu podelil Odličje prijateljstva (proslava je potekala pod pokroviteljstvom dolinske občine in ZSKD). Bogat spored proslave, ki sta ga povezovala Luana Grilanc in Jan Leopoli, pa je potekal še zlasti v znamenju omenjene neskončno dolge vrste čestitk in voščil predstavnikov drugih društev in ustanov, katerim se na koncu tega preskromnega članka pridružujemo tudi mi.

PREDSEDNIK NATHAN WIESENFELD V DSI

SREČANJE O JUDOVSKI SKUPNOSTI V TRSTU

V ponedeljek, 30. novembra, je bilo tradicionalno srečanje v Društvu slovenskih izobražencev posvečeno spoznanju tržaške judovske skupnosti. Gost večera je bil namreč predsednik tržaške judovske skupnosti Nathan Wiesenfeld, ki je prisotnim v Peterlinovi dvorani spregovoril o zgodovini in življenju te skupnosti, katere zgodovina, je na začetku dejal predsednik DSI Sergij Pahor, se ujema z zgodovino Trsta.

Wiesenfeld je na kratko orisal zgodovino judovske skupnosti od prve zabeležene naselitve v 13. stoletju, ko je v Trst prišel neki Danijel iz Koroske na povabilo tukajšnjega škofa in gospoda mesta, da bi v mestu posojal denar. Za njim so, vedno na povabilo mestnih oblasti, prišli še drugi Judje. Naselili so se v starem predelu mesta, ki gre danes od ul. Del Monte do trga

Silvio Benco. Ob koncu 17. stol. so tudi v Trstu zaradi pritiskov cerkvenih krogov ustanovili judovski geto, katerega zidove so porušili l. 1796. Od takrat so postali Judje polnopravni prebivalci Trsta in so veliko prispevali k njegovemu razvoju na gospodarskem, kulturnem in drugih področjih. Tržaška judovska skupnost je bila zvesta habsburški cesarski vladavini, vendar so sčasom številni njeni predstavniki prestopili v kroge tržaških italijanskih iredentistov. To zato, je dejal Wiesenfeld, ker so na Italijo gledali kot na naslednico Cavourjevega Piemonta, ki je bil v njihovih očeh država, v kateri so se Judje res čutili enaki med enakimi.

Iz avstrijskega ljudskega štetja iz l. 1910 izhaja, da je bilo takrat v Trstu okoli 6.000 Judov (vpisanih v judovsko skupnost). Po prihodu Italije v naše kraje pa je tržaško pri-

stanišče izgubilo tisto vlogo, ki jo je imelo pod Avstro-Ogrsko. Že v obdobju med vojnama je število članov judovske skupnosti padlo na okoli 4.000. Poznejše preganjanje s strani fašistov in zlasti nacistov je opravilo svoje. Med drugo svetovno vojno so nacisti odpeljali v taborišča tisoč tržaških Judov, od katerih se je vrnilo sedemnajst. Ostali so zbežali ali se poskrili. Okoli 700-800 jih je šlo v Izrael. Po drugi vojni se je v Trst vrnilo 1.250 Judov, ki pa so se s težavo spet vključili v krajevno stvarnost. Danes živi v Trstu okoli 600 Judov (skupnost je torej doživela dobesedno zdesetkanje), ki so del krajevne stvarnosti in še danes prispevajo k razvoju mesta. Imajo svoj vrtec, šolo, kulturni krožek, muzej, dom za ostarele in seveda sinagogo; tudi oni se morajo spopadati s težavami, s katerimi se sooča ostali del prebivalstva. 60% tržaških Judov predstavljajo upokojeanci, demografski padec je močno občuten; kot mi Slovenci pa se morajo tudi oni boriti proti asimilacijskemu pritisku.

Med razpravo so prišli na dan še novi podatki o življenju in vlogi tržaške judovske skupnosti, o judovski glasbi, praznikih, običajih itd. Splošna ugotovitev vseh prisotnih pa je bila, da bi določene teme, ki so bile načete na ponedeljkovem večeru, kot npr. odnosi med Judi in kristjani, zahtevale predavanje zase.

iž

STO LET SLOVENSKEGA TRŽAŠKEGA ROMANA

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek, 7. decembra, na izreden kulturni večer ob predstavitvi založniške pobude *Mladike Sto let slovenskega tržaškega romana*. Na večeru bodo predstavili prvi knjižni natis romana *Fata morgana tržaške pisateljice Marice Nadlišek Bartol* in najnovejši roman Alojza Rebule *Cesta s cipreso in zvezdo*.

Obe deli je izdala Mladika v počastitev okrogle obletnice, ki se navezuje na začetek slovenskega romanopisja na Tržaškem. Večer v Peterlinovi dvorani v Donizettijevi ulici 3 se bo pričel ob 20.30.

NAGRADNI LITERARNI NATEČAJ MLADIKE

Revija *Mladika* opozarja, da bo 15. decembra 1998 zapadel rok za predstavitve rokopisov za XXVII. nagradni literarni natečaj *Mladike* za izvirno še neobjavljeno črtnico, novelo ali ciklus pesmi.

Rokopise je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih (format A4) na naslov: *Mladika, ulica Donizetti 3, 34133 Trst*. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom ali šifro. Teksti v prozi naj ne presejajo desetih tipkanih strani, ciklusi poezije pa naj predstavljajo samo izbor najboljših pesmi (največ deset).

TK TRŽAŠKA KNJIGARNA
**Ves december PROMOCIJA
SLOVENSKE KNJIGE**
s popusti od 10 do 40% in pestra izbira voščilnic, umetniške keramike, obrti in kristala za vaša darila.

Tržaška knjigarna, ul. sv. Frančiška 20
Tel. 040-635954, fax 040-635969, e-mail tklibris@tin.it

ZDRAVSTVO OB MEJI

MOŽNOSTI ZA SODELOVANJE

Za sodelovanje med bolnišnicama iz Gorice in Šempetra je veliko zanimanja; več se o tem piše in govori na italijanski strani, ker je zdravstvo in omejevanje sredstev na tem področju v Italiji izredno živ in aktualen problem. Poglobljena analiza kaže, da so težave zdravstva podobne tudi na slovenski strani, čeprav so verjetno v zavesti prebivalstva manj prisotne. Gre v bistvu za dve področji, ki sta obrobni in kjer obstajajo močni univerzitetni centri, ki privabljajo paciente: za Šempeter je to Ljubljana, za Gorico pa Trst in Videm. Ker mora zdravstvo danes samo skrbeti za financiranje svojih struktur s tem, da je čim bolj privlačno za bolnike (zato govorimo danes v Italiji o Podjetjih za zdravstvo), je jasno, da morajo nuditi bolnišnice čimveč uslug na visoki kakovostni osnovi. Za to pa ni denarja ne v Sloveniji ne v Italiji, ker gre velik del sredstev za univerzitetne centre in velike bolnišnice. Pri majhnih bolnišnicah je zaradi tega pod vprašajem sam obstoj teh ustanov. V tem pogledu sta si področji ob meji zelo podobni in prebivalstvo je zaskrbljeno, ker opaža, kako se krčijo zdravstvene usluge in njihova kakovost; zato prihaja logično do predlogov za sodelovanje med zdravstvenimi strukturami na obeh straneh meje.

V resnici je nekaj takega sodelovanja že več let na področju hitre pomoči, mikrokirurgije (ki je boljša v Šempetru), radiologije (ki je bogatejša v Gorici) itd. Želja je, da bi se to sodelovanje razširilo in da bi

prišlo morda v daljšem obdobju celo do ene same bolnišnice, s tem da bi bili nekateri oddelki samo na eni strani za prebivalce iz Slovenije in Italije. Na obeh straneh so bile že imenovane posebne komisije, ki obravnavajo možnosti sodelovanja in pripravljajo konkretne predloge. Pri teh načrtih so se seveda takoj pojavile tudi velike težave: predvsem gre za nezaupanje med zdravniškim osebjem na obeh straneh, nadalje so prisotne velike razlike v sistemih zavarovanja in torej plačevanja uslug s strani države, veliko težavo predstavlja tudi jezik. Te težave je možno premostiti, vendar v daljših obdobjih. Zato trenutno prevladuje mnenje, da bi bilo treba pripraviti nekaj načrtov z visoko znanstveno vsebino, ki bi krila področja, ki niso dovolj razvita. Na primer Travmatološki center za cestne, smučarske in druge poškodbe in Center za rakasta obolenja; nekateri predlagajo tudi Center za zdravljenje z alternativnimi metodami. Vsi ti centri bi lahko imeli tudi povezave z univerzami. Načrte morata seveda sprejeti obe vladi in morda Evropska zveza; italijanska ministrica za zdravstvo Bindi je že določila funkcionarja, ki se bo ukvarjal s to zadevo v imenu vlade.

Vsi ti obmejni načrti so izredna priložnost za našo zamejsko skupnost; zaradi poznanja jezika in dobrih odnosov s slovensko stranjo lahko predstavljamo najboljši vezni člen in spodbudo za te in podobne pobude.

BŠ

SLOVAR "JEZIKI EVROPE"

Prejšnjo sredo, 25. novembra, je bil v prostorih Državne knjižnice v Gorici zanimiv kulturni večer, na katerem so predstavili petjezični slovar *Jeziki Evrope* (Lingue d'Europa). Ta je začel izhajati pred leti kot priloga videmskega dnevnika *Il Messaggero Veneto*. Gre za slovar italijanskega, nemškega, slovenskega, furlanskega in angleškega jezika, ki sta ga uredila in pripravila dva avtorja, in sicer knjižničar Marjan Breclj iz Nove Gorice in prof. Gianni Nazzi iz Vidma. Gre za delo, ki ima predvsem praktičen značaj in so ga nedavno podarili vsem dijakom in učencem v Beneški Sloveniji oz. v čedajškem okrožju. Izdajo je oskrbelo Gorska skupnost Nadiških dolin, zdaj pa je izšel v lepi knjižni obliki.

Na goriški predstavitvi je delo prikazala prof. Lojzka Bratuž z videmske univerze, ki je med drugim orisala izreden pomen slovarja tako za njegovo uporabo kot za medsebojno spoznavanje in prijateljstvo med narodi. Spregovorila sta tudi oba avtorja, Breclj in Nazzi, in vsak s svojega zornega kota orisal zamisel in nastanek slovarja.

Gre vsekakor za koristno in potrebno pobudo, ki bo gotovo pomagala odpravljati ovire med pripadniki zlasti tu živčih narodov.

SILVESTROVANJE NEKOLIKO DRUGAČE

Leto 1999 bo zadnje leto našega desetletja, stoletja in celo tisočletja. Želimo ga napolniti s hvaležnostjo do Očeta, ki nas je ljubil, nas ljubi in nas bo ljubil. Župnija sv. Andreja v Štandrežu vabi na nekoliko drugačno praznovanje silvestrske noči. Mladi in odrasli bodo dobrodošli na srečanju, ki se bo začelo v četrtek, 31. decembra, ob 22.30 v župnijski cerkvi, nadaljevalo ob 23. uri z molitvijo in opolnoči s polnočnico, sklenilo pa z družabnostjo v bližnjem župnijskem domu.

Ko načrtujete praznovanje Novega leta in silvestrske noči, vzemite v poštev tudi tako možnost!

OBČNI ZBOR SEKCIJE SSK SOVODNJE

RAZPRAVA O KRAJEVNIH IN ŠIRŠIH ZAMEJSKIH ŽGOČIH TEMAH

V ponedeljek, 23. novembra, so imeli v Sovodnjah somišljeniki Slovenske skupnosti občni zbor krajevne sekcije, na katerem so razpravljali o težavah v občini, predvsem seveda o znani ekološki aferi, glede katere skuša občinska uprava na vse načine zmanjšati svojo soodgovornost.

V halo nekdanje papirnice v Malniščah so namreč uskladiščili 20 tisoč kubičnih metrov odpadnega materiala. Za odstranitev teh odpadkov mora sedaj občinska uprava najti okrog dve milijardi lir. Na občnem zboru SSK so bili mnenja, da bi moral župan, ki načeljuje sovojenjski občinski upravi, zaradi soodgovornosti za nastali položaj odstopiti. Govorili so tudi o ureditvi cest Gabrje-Vrh sv. Mihaela, Rupa-Peč, avtoceste Gorica-Vileš, o novem nogometnem igrišču v vasi in vodovodnem omrežju ter drugih vaških perečih zadevah. Veliko so tudi govorili o zaščitnem zakonu za Slovence v Italiji, o šolski reformi in njeni avtonomiji, o vlogi mladih v kulturnem in športnem življenju, seveda pa tudi o trenutnem stanju na političnem področju pri nas.

Zborovanje je odprl Remo Devetak, občnemu zboru pa je predsedoval dr. Štefan Bu-

kovec. Remo Devetak je najprej orisal kratek zgodovinski potek dogajanja sovojenjske sekcije Slovenske skupnosti. Povedal je, da ga skrbi, ker ni mladih na politični sceni. Povabil je mlade, naj se aktivno vključijo v politično življenje stranke in naj z mladostno svežino prinesejo v stranko nove ideje in nov zagon. "Naša stvarnost naj ne bo folklor, ampak živa narodnostna skupnost s svojo samostojno politiko!" je dejal Remo Devetak. Svoj nastop je zaključil z nekaj mislimi o zaščitnem zakonu in se na glas vprašal, kaj bo zaščitni zakon pomenil za nas Slovence v zamejskem prostoru, ko bo Slovenija stopila v Evropsko zvezo.

Svetovalec Julijan Ožbot je kot tajnik sovojenjske sekcije poročal o delovanju svetovalske skupine v občinskem svetu, kritično je ocenil delovanje občinske uprave in se tudi on pomudil pri

zaščitnem zakonu. Savo Klede pa je govoril o nevarnem cestnem ovinku pri pošti v Sovodnjah, o cestah, ki jih je v vasi potrebno posodobiti, o avtocestnem odseku Gorica-Vileš in drugih vaških težavah.

Pozdravne nagovore sta imela pokrajinski tajnik SSK Aleš Figelj in deželni predsednik Bernard Špacapan, ki je poudaril predvsem veliko potrebo po slovenski politični stranki v sedanjem trenutku. Ivan Vogrič in Milko Vižintin pa sta spregovorila v imenu števerjanske in doberdobske sekcije Slovenske skupnosti. Pokrajinski predsednik SSK Štefan Bukovec je prikazal Masellijev osnutek zaščitnega zakona in izrazil zaskrbljenost, češ da bo tudi tokrat nastradala slovenska narodna skupnost v Italiji.

Po izčrpnih razpravi so izvolili nov odbor, ki ga sestavljajo Peter Černic, Vladimir Tommasi, Diego Paoletti, Avgustin Devetak, Doriana Devetak, Andrej Čevdek, Remo Devetak, Paolo Černic. Izvolili so tudi svetovalce, ki so Guerrino Klede, Julijan Ožbot, Benjamin Černic in Branislav Černic.

RED

50-LETNIKI IZ ŠTEVERJANA



Na začetku novembra smo se v Števerjanu zbrali letniki, da bi na primeren način proslavili srečanje z Abrahamom. Najprej smo položili šopke na grob pok. Gracijele Tronkar na Jazbinah ter Ivana Mužine v Števerjanu, nato pa smo se udeležili sv. maše v farni cerkvi. Sledila sta družabno srečanje v domači gostilni Pri Korsiču ter večerja s plesom v agriturizmu v Černičah, kjer smo se v prijetnem prijateljskem vzdušju spominjali šolskih let in se pošteno smejali ob obujanju dogodivščin iz mladih dni, pa tudi ob žalovalni neupravičeno odsotnosti nekaterih sovrstnikov. Želja vseh nas je bila, da bi se taka prisrčna srečanja večkrat ponavljala.

ZS

Ul. Raštel 19
tel. 0481531884

TRGOVINE
OBUTVE

Ul. Raštel 7 - tel. 0481535162
K2 - Ul. Oberdan 7 - tel. 535520

OBUTVE ZA OTROKE
Ul. Raštel 8 - tel. 048133465



**KOSIČ
GORICA**

*** POSEBNE UGODNOSTI OB 50-LETNICI
Obiščite nas!

BANCAGRICOLA
KMEČKA BANKA GRUPPO CAER

Kako lahko zagotovite vašim prihrankom visok letni donos? Enostavno, s ponudbo

**FORMULA
5x5**

Nova hranilna pisma zero coupon rok trajanja: 5 mesecev Obrestna mera: 5 % Količina je omejena

Gorica	Sedež - Corso Verdi, 40	tel. 0481/3871
	Agencija 1 - Ul. Kugy, 22	tel. 0481/536955
Trst	Podružnica - Ul. Milano, 25	tel. 040/369015
Krmin	Podružnica - Drev. Friuli, 38	tel. 0481/630042

Ekonomski pogoji so na razpolago pri naših okencih.



PADRIČE / POSVET O KRAŠKEM VINOGRADNIŠTVU

PRIHODNOST VINOGRADNIŠTVA V KRAŠKEM VINORODNEM OKOLIŠU

MARKO TAVČAR

Kmetijstvo na splošno in posebej vinogradništvo lahko odigrata zelo važno vlogo tudi pri zaščiti in ovrednotenju teritorija ter odločilno vplivata na urejenost okolja. Vse to je pomembno tudi pri uveljavljanju turističnih zanimivosti tržaške pokrajine in kraškega področja.

To so v strnjeni obliki misli, ki so bile izražene na posvetu z naslovom *Prihodnost vinogradništva v okoliših s kontroliranim poreklom Kras*, ki ga je priredil Konzorcij za zaščito kontroliranega porekla vin Kras ob podpori tržaške pokrajinske uprave v petek, 27. novembra, v Znanstveno raziskovalnem središču na Padričah. Organizatorji so dobro pripravili posvet in k predavateljski mizi povabili domače izvedence, a tudi strokovnjake od daleč, da so tukajšnjim vinogradnikom in še prej predstavnikom raznih uprav, ustanov in nadzorništev, predstavili izkušnje od drugod. Prav izmenjava informacij je zelo pomemben dejavnik, ko načrtujemo nove posege bodisi na ravni posamezne kmetije bodisi obče, ko govorimo o načrtovanju kmetijskega razvoja na širšem področju.

Upravičeno je bilo zadoščenje predsednika Konzorcija za zaščito kontroliranega porekla vin Kras Benjamina Zidarica, ko je pozdravil udeležence tega posveta. Razveseljivo je, da je k pobudi pristopila tudi pokrajinska uprava. Njen predsednik Codarin je v pozdravnem govoru poudaril, da je ta krajevna uprava že pred časom odobrila razvojni načrt za kmetijstvo, in izrazil pripravljenost, da v mejah svojih pristojnosti pokrajinska uprava pomaga kmetom, da aktivno izboljšujejo svoje dejavnosti tudi in predvsem v korist urejenosti okolja ter stvarjanja novih delovnih mest. Tudi deželni odbornik za kmetijstvo Giorgio Venier Romano je zelo spodbudno spregovoril o pozornosti, ki naj jo ima deželna uprava za razvoj kmetijstva na Krasu še zlasti z možnostjo povečanja površin. Bruno A. Pinat, predsednik deželne ustanove za razvoj kmetijstva ERSA, pa je v svojem posegu izrazil skrb za ovrednotenje domačih avtohtonih vinskih sort.

Sam posvet je uvedel ravnatelj Pokrajinskega kmetijskega nadzorništva Giovanni Degenhardt, ki je strnjeno opozoril na stanje in nekatere premike ter najbolj zanimive vidike vinogradništva na področju, ki ga krije konzorcij. Vodja strokovne službe pri Kmečki zvezi Mario Gregorič je v zgodovinskem prikazu vinogradništva na Tržaškem opozoril na dejstvo, da so bili v preteklosti namenjeni vinogradništva na Bregu od Nabrežine do samega Trsta in da je ta obalni pas

Vinogradništvo je pri nas najbolj razširjena kmetijska panoga in tudi ima najboljše možnosti za razvoj. Kakovostna vina, ko poskrbimo za organizirano in smotrno trženje, pa dajejo vinogradniku tudi primeren zaslužek.

še danes po svojih klimatskih in pedoloških danostih najbolj primeren za pridobivanje visokokakovostnih vin. Opozoril pa je tudi na dejstvo, da ni slučaj, da je bil prav Breg v zadnjih 50 letih zapuščen. Pomanjkanje infrastruktur in težave tudi birokratske narave so namreč prispevale, da so ljudje opustili obdelavo teh idealnih površin.

Pri zasajanju novih vinogradov se morajo kmetje soočiti s strogimi predpisi. Za Okrajno gozdno nadzorništvo v Trstu je o tem vprašanju govoril Aldo Cavani. O vinogradništvu in urbanistični zakonodaji pa je predaval Vittorio Tallandini z deželnega ravnateljstva za prostorsko načrtovanje. Posvet se je tako že usmeril v razvojne možnosti za današnje dni, kar je postalo še bolj očitno ob razmišljanju Osvalda Failla z Inštituta za lesnate kulture Univerze v Milanu, ki je govoril na temo *Izkušnje vinogradniškega coniranja kot sredstva za upravljanje teritorija*.

Modro je bilo, da so povabili na Padriče ljudi iz drugih italijanskih dežel, ki so posredovali svoje izkušnje. Tako je bil zelo zanimiv prikaz o tem, kako so v pokrajini La Spezia in natančneje na obalnem pasu Cinque Terre s pomočjo vinogradništva zaščitili teritorij in ustvarili tudi zanimive možnosti turistične in gostinske ponudbe. O tem je govoril predstavnik tamkajšnje Kmetijske zadruge Matteo Bonannini. Prav tako je vzbudilo veliko zanimanja predavanje predsednika Deželne parka Castelli romani Sandra Caracija, ki je spregovoril o vinogradništvu na področju tega parka in kako so rešili odnose med kmeti in upravo parka. Tema je vzbudila veliko zanimanja, ker je medobčinski kraški park že stvarnost, čeprav ni še stopil v dejansko izvršilno fazo in ker se kraški kmetje upravičeno bojijo, da bodo pri upravljanju parka in teritorija imeli premalo besede. Caraci pa je lepo povedal, da je vloga kmeta pri zaščiti naravnega okolja nenadomestljiva in najbolj logična s kulturnega in gospodarskega vidika.

Pomen avtohtonih vinskih sort pri označitvi teritorija je bila tema, ki jo je na posvetu obravnaval Enrico Peterlunger z videmske univerze. Za vinorodni okoliš Kras so to še zlasti teran, vitovska in glera in prav ovrednotenje domačih, avtohtonih vinskih sort je lahko velikega pomena za večjo prepoznavnost tega ozemlja, tako da zaslovi tudi zaradi posebnosti svojih vin, ki so del kulturne dediščine.

Zelo zanimivo je bilo predavanje Majde Brdnik in Mirana Vodopivca s Kmetijske veterinarskega zavoda v Novi Gorici, ki sta osvetlila stanje vinogradništva na sežanskem Krasu ter posebej spregovorila o zaščiti vinske posebnosti - kraškega terana. Predstavila sta načrt, ki poteka v okviru projekta Interreg in v katerem je bil vključen tudi tisti

del okoliša našega konzorcija Kras, ki meji s Slovenijo in je določen za pridelavo terana z zaščitenim poreklom. Vinogradniki in strokovnjaki na slovenski strani meje polagajo veliko pozornost prav kakovostni rasti terana in primerni obnovi vinogradov te sorte.

Zadnji poseg je bil ponovno uglašen na tržaško stvarnost. William Starc, ki je pri Tržaški pokrajinski upravi odgovoren za gospodarski razvoj in zaščito okolja, je predstavil načrte in podrobnejše planiranje teritorija. Med drugim je poudaril, kako se tržaška Pokrajina zavzema, da bi pri-

šlo do ponovnega ovrednotenja celotnega Brega nad obalno cesto v kmetijske name in tudi pokrajinski odbornik za kmetijstvo Giulio Marini, ki je podal zaključke, je orisal, kako so nekateri načrti za ureditev infrastruktur v Bregu že stekli. Povedal je tudi, da skuša pokrajinska uprava doseči status konzorcija za hidrološko bonifikacijo, kar pomeni, da če bo dežela sprejela ta predlog, bo pokrajinska uprava lahko koristila določena sredstva za ureditev vodovodov za namakanje. Posebno je poudaril potrebo, da je treba izkoristiti možnost, ki nam je dana v prihodnjih 60 dneh za povečanje površin vinogradov, da pa bo to odvisno tudi od pripravljenosti pristojnih uradov, da po potrebi spremenijo določila urbanisti-

čnih načrtov. Vprašanje zase, je povedal Marini, pa so možnosti razvoja kmetijstva znotraj medobčinskega parka, ki bo razpolagal z zelo omejenimi sredstvi. Menil je, da bi morali stremeti po tem, da bi prišlo do uresničitve mednarodnega parka, ker bi tako lahko črpali sredstva iz evropskih skladov.

Konzorciju za zaščito kontroliranega porekla vin Kras je treba čestitati, da je priredil in izpeljal tako zahteven posvet, ki bo gotovo dal novega zagona vinogradnikom v naših krajih, še zlasti če se bodo tudi krajevne uprave in pristojni uradi zavzeli in pomagali pri reševanju težav. Zasluti je bilo določeno dobro voljo. Upajmo, da se bodo ti dobri nameni tudi uresničili.

POGOVOR / GIANLUIGI BALDASSI

NTKB MORA OHRANITI SLOVENSKE PEČAT

IVAN ŽERJAL

Dr. Baldassi, pred kratkim je NTKB odprla novo podružnico pri Sv. Ivanu, v kratkem pa boste odprli podružnico tudi na Proseku. Je torej "zdravje" vaše banke dobro?

Z odprtjem podružnice pri Sv. Ivanu se je zaključil prvi načrt teritorialnega razvoja banke. Ta razvoj bo dejansko sklenjen predvidoma v prvi polovici decembra. Upam pa, da bo tudi zaradi precej zapletenih priprav prišlo do odprtja proseške podružnice pred Božičem. Z zaključitvijo tega prvega načrta je banka prešla od petih začetnih podružnic na devet letih. Prišlo je torej do podvojitve prodajnih točk. Dimenzijska rast je vezana seveda na strategijo, ki si jo je zadal delničar, ko je prevzel NTKB. Ta pa je težila k temu, da diferencira prevzete aktivnosti in pasivnosti stare banke z dejavnostjo, ki je bližja teritoriju in v bolj neposrednem odnosu z manjšino v primerjavi s prejšnjo dejavnostjo, ki je bila v oporo izmenjavam med italijansko stranjo in republikami bivše Jugoslavije. Individualizacija novih prodajnih točk na Opčinah, v Gorici, pri Sv. Ivanu in na Proseku se je, sodeč po prvih rezultatih, obrestovala. S to izbiro smo zelo zadovoljni in verjamemo, da bomo prav tako zadovoljni tudi z drugim razvojnim načrtom, ki ga bomo začeli izvajati v začetku januarja 1999.

Bi nam lahko orisali ta načrt?

Kar se tiče drugega razvojnega načrta, smo že individualizirali dve področji: gre za področje Sosljana, kjer smo že našli prostore, in za področje Proseka, kjer bomo kraj določili prav v teh dneh. Vsekakor imamo za lokacijo tudi odlične možnosti. Naj spomnim, da je v strategiji delničarja, ki v letu 1999 predvideva združitev NTKB s skupino Banca Antoniana Popolare Veneta, že določena dimenzija ureditve za leto 2000-2001. Ce-

Pred kratkim so pri Sv. Ivanu v Trstu odprli novo podružnico Nove Tržaške kreditne banke. V slabih dveh letih delovanja te banke, ki je nastala po zlomu Tržaške kreditne banke in katere lastnik je pomembna italijanska bančna skupina Banca Antoniana Popolare Veneta, se je število bančnih okenc skoraj podvojilo. O razvojnih načrtih banke in skupine Banca Antoniana, odnosu strank do tega in o pripravah na skorajšnjo uvedbo evra smo se pogovorili z generalnim direktorjem NTKB Gianluigijem Baldassijem.



FOTO KROMA

lotna struktura skupine v pokrajini Trst in Gorica bo štela od 30 do 35 podružnic. To so podružnice, ki delujejo pod znamko Banca Antoniana Popolare Veneta in pod znamko NTKB in katerim se bodo pridružile še druge.

Kako pa so stranke doslej reagirale na tak razvoj?

Stranke so reagirale zelo dobro. Kapilarno delo, ki je potekalo v teh dveh letih - naj spomnim, da smo z dejavnostjo začeli 14. januarja 1997 - je gotovo bilo veliko in težavno, pri njem pa so sodelovale v veliki meri vse strukture banke. Lahko si je predstavljati, da je proces reakvizije in rekvalifikacije po tako hudem udarcu, ki je doletel banko in ki je bil poleg drugega tudi edini udarec te vrste v Italiji, prav gotovo težavno delo, ki ga je treba opraviti z veliko pozornostjo. Mislimo, da smo v teh dveh letih gotovo dose-

V prihodnjem letu se bo NTKB združila z Banco Antoniano. Zakaj ste se odločili za ta korak in kaj se bo sploh zgodilo?

Združitev ne zadeva specifično NTKB, ampak gre za odločitev, ki se uokvirja v strateško vizijo celotne skupine. Kot je morda znano, je skupina Banca Antoniana Popolare Veneta začela svojo dejavnost leta 1996 z združitvijo dveh bank, zavodov Banca Antoniana in Banca Popolare Veneta, obeh iz Padove. Z združitvijo teh dveh bank se je definirala tudi strategija dimenzijske rasti na celotnem državnem teritoriju. Po združitvi je skupina prevzela lastništvo številnih bank po celi Italiji in predvsem na jugu. Tako smo prevzeli Ljudsko banko iz Faenze, Ljudsko banko iz Palmija in Polistene, ki sta se tudi združili v Deželno kalabrijsko banko, zatem Jonsko ljudsko banko, zavod Banca Etnea iz Catanie, v prejšnjih dneh pa še Ljudsko banko iz Siracuse. Le-ta spada tudi v skupino Ljudskih bank in deluje s petdesetimi podružnicami v pokrajini Siracusa in Catanie. Jasno je, da tako razvejana struktura zahteva racionalizacijo. V prvi fazi le-te se je delničar Antoniana Veneta odločil za zmanjšanje števila članic preko združevalnih procesov, v katere bodo v letu 1999 vključene Ljudska banka iz Faenze, Deželna kalabrijska banka in Nova Tržaška kreditna banka. To je prvi korak v smeri nadaljnje racionalizacije, do katere bo prišlo leta 2000 in bo zaobjela vse ali del omenjenih bank. Temeljni cilj je torej racionalizacija z namenom, da dosežemo splošno zmanjšanje stroškov in izboljšanje operativne kakovosti bank. Jasno je



ITALIJANSKO PRAVO

DRUŽINSKO PRAVO IN SODOBNI IZZIVI (12)

DAMJAN HLEDE

Pred kratkim je zadeva o zanikanju očetovstva prišla celo pred italijansko ustavno sodišče. Povod prošnje za njegov poseg je predstavljal tipičen primer, kot smo ga v prejšnjih nadaljevanjih vzeli v poštev: neploden oče privoli k ženini tujerodni oploditvi, ki se srečno zaključijo. Kmalu pa preide poroka v krizo, oče se premisli in sodnika prosi za zanikanje očetovstva. Neapeljsko sodišče pa se obrne na ustavno sodišče, ker podvomi o ustavnosti večkrat omenjenega člana 235 italijanske

ga civilnega zakonika. Tako hude posledice, kakršne povzročajo v tovrstnih primerih izvajanje člena 235, so znamenje njegove neracionalnosti - to je stališče neapeljskega sodnika v prizivu -, "zaradi česar bi moral biti omejen člen razglašen za protustavnega, v kolikor ne prepoveduje prošnje za zanikanje očetovstva zakonitemu očetu, ki je privolil k ženini tujerodni oploditvi".

Italijansko ustavno sodišče je razsodilo, da je priziv nesprejemljiv, ker da je konkretni primer, ki je predmet sodbe, tuj "obtoženi" normi. Ustavno sodišče skratka pravi, da je načelno sicer možno, da so "novi primeri", ki niso bili predvideni v času, ko je bila neka norma sprejeta, vseeno njej podvrženi. V ta namen pa je potrebno, da obstajata neka "homogenost bistvenih elementov" in ista ratio. "V odsotnosti le-teh se raztegnitev normativne vsebine zakona sprejže v arbitrarnost." Tako bi bilo - meni ustavno sodišče -, ko bi primer tujerodne oploditve enačili s primeri, ki jih predvideva člen 235 civilnega zakona kot primere, v katerih je možno zanikanje očetovstva. Ustavno sodišče nadalje ugotavlja, da obstaja na tem področju velika zakonska praznina in da je v takšni situaciji sodnik pristojen za iskanje primernih rešitev na podlagi obstoječih zakonov, zakonodajalec pa je poklican, da omenjeno praznino čimprej zapolni.

Razsodba italijanskega ustavnega sodišča, ki nosi številko 347 z dne 26. septembra 1998, je pomembna iz dveh razlogov. Prvič, ker jasno spodbuja italijansko zakonodajno telo, naj čimprej sprejme primeren zakon. Drugič pa, ker dejansko pove, da je zanikanje očetovstva, ki ga predvideva člen 235 civilnega zakonika, nemogoče v primeru tujerodne oploditve. Na podlagi katere norme ali načela naj bo potem možno?

Zdi se mi skratka, da je ustavno sodišče na zelo eleganten način (ne da bi se torej izrecno izreklo za ali proti, kar bi v odsotnosti zakona segalo izven njenih pristojnosti) postavilo sodnikom precejšnjo zaporo v zvezi z doslej ustaljeno prakso utemeljevanja možnosti zanikanja očetovstva v primeru tujerodne oploditve. Tako je, če sprejmemo, da je njena trditev o neuporabnosti člana 235 v našem primeru odslej obvezujoča za sodnike. Registrirati pa moramo že ugledna mnenja, ki pravijo, da ni tako. To pa pomeni, da je res poseg zakonodajalca neodložljiv in da ni več časa za ideološke boje in konfrontacije, ki so doslej omogočili že preveč krivic.

DALJE

namreč, da majhne banke, kot so banka iz Faenze, Kalabrijska banka in NTKB, imajo operativne meje, ki so vezane na kakovost in na tipologijo prodajnih proizvodov. Danes smo vključeni v mednarodni okvir, v katerem je bančna konkurenca zelo velika. Zato banke se ne razlikujejo več toliko po pogojih, kolikor po kakovosti proizvodov. NTKB pa ima gotovo lastne specifičnosti, ki jih ni zaslediti v drugih bankah skupine Antoniana Veneta. Zato bo banka ohranila pomembno avtonomijo v primerjavi z drugimi bankami. Ta avtonomija je vezana tako na ohranitev dvojezičnega poslovanja kot na specifičnost odnosov z bančnimi sistemi bivše Jugoslavije in na splošno vzhodne Evrope in pa na oblikovanje kreditnega odbora, ki bo nadomeščal upravni svet.

S pribodnjim letom bo stopil v veljavo evro. Kako se pripravljate na ta dogodek?

Priprave na ta prelomni dogodek so tudi za bančni sistem težavne. Na koncu, ko bodo novi postopki že stekli, se bo vsem zdelo samo po sebi umevno, da stvar deluje. Informatični sistem in sistem procedur pa je treba popolnoma preurediti, kar zahteva investicije v višini več deset milijard lir. Samo za ureditev informatičnega sistema majhne banke, kot je naša, bo verjetno šlo okoli pet milijard lir. Če pomnožimo teh pet milijard s številom bank, ki so članice skupine, izhaja, da bo potrebnih okoli trideset milijard lir nepovratne investicije. To je eden izmed razlogov za združitev. Kar se nas tiče, bomo startali s projektom evro, ki bo izveden preko našega informatičnega centra. V tem trenutku se držimo časovnega roka, ki smo si ga zastavili, in mislimo, da ne bomo imeli težav. Verjamemo, da bodo naše stranke že od 1. januarja lahko uživale vse nove ugodnosti, ki jih prinaša uvedba evropske valute.

NAMIZNI TENIS

NA TURNIRJU V TERNIJU USPEH KRASOVEGA ZASTOPSTVA

V soboto, 28., in nedeljo, 29. novembra, je v Terniju potekal vsedrjavni mladinski turnir. Prišli so najboljši namiznoteniški igralci in igralke iz vse Italije, da bi se udeležili drugega kvalifikacijskega turnirja. Turnirja v Terniju se je udeležilo tudi številno zastopstvo zgoniškega kluba Kras Teralital, katerega predstavniki oz. predstavnice so bile zelo uspešne z zlatim in bronastim odličjem.

Zlato odličje je v kategoriji najmlajših osvojila Lisa Ridolfi, v kategoriji mladink pa je Daša Bresciani (na sliki) osvojila bron. Poleg tega si je Krasovo zastopstvo zagotovilo nadaljnje kvalifikacijske točke za nastop na prvenstvih.

Poleg Lise Ridolfi so v kategoriji najmlajših nastopili še Mateja Križmančič, Pavla Zavadlal in Matija Micheli. Le-ti so nastopili tudi v kategoriji dečkov in deklic skupaj z Evo Carli. Med kadetinjami so bile uspešne Martina Tretjak, Roberta Zavadlal, Sara Sardo in Giada Vidoni, med mladinkami pa, poleg bronaste Daše Bresciani, pa še Martina in Nina Milič ter Jasmin Kralj. V moški konkurenci pa sta v kategoriji



mladincev nastopila Bojan Simoneta in Jurij Verč.

Drugi kvalifikacijski turnir v Terniju je bil torej res uspešen za naše pingpongaše in pingpongašice, saj so se uveljavile v vsedrjavnem merilu za uvrstitev na mladinsko

državno prvenstvo. Priložnost za nove kvalifikacijske točke pa se bo spet pojavila po novem letu, ko bosta na sporedu še dva turnirja. Medtem pa se seveda nadaljujejo ekipna prvenstva.

KARATE

ENAJST ODLIČIJ ZA SHINKAI

Na tekmovanju za 5. Pokal Libertas v karateju, ki je pred kratkim potekal v Pradamenu, je zgoniški Shinkai karate klub osvojil kar enajst odličij.



NOGOMET

IZIDI NAŠIH MOŠTEV



Zamejska športna nogometna nedelja beleži precej uspehov naših moštev: zmagalo Primorje (na sliki) ter izenačenje Zarje-Gaje in Vesne v promocijski ligi ter zmago Sovodenj. V 1. amaterski ligi je Juventina utrpela poraz. V

2. amaterski ligi je bil uspešen le Primorec, medtem ko sta Mladost in Breg izenačila. V 3. amaterski ligi gre beležiti zmagi Zarje-Gaje B in Krasa, medtem ko sta Breg B in Primorje B izgubila.

Tekmovanja se je udeležilo deset članov zgoniškega kluba, ki so se uvrstili na vse tri stopničke: Andrea Hrovatin je osvojil 2. mesto v kategoriji senioresov in 1. mesto v kategoriji junioresov. V kategoriji kadetinj v črnih pasovih je zlato odličje zmagala Manuela Schirra, v kategoriji kadetov črnih pasov pa je Elija Hrovatin osvojil bron. Ostali so se uvrstili takole: v plavih pasovih sta bila Danijel in Olaf Simonettig prvi oz. drugi, v zelenih pasovih je zmagal Matija Milli. Alex Jevnikar je zmagal v oranžnih pasovih, vedno med oranžnimi pasovi, a v ženski konkurenci, pa je Maja Sancin osvojila drugo mesto. V oranžno-rumenih pasovih sta se Alberto Gruden in Ivan Škerlavaj uvrstila na 3. oz. 2. mesto.

Tekmovanja so potekala v znamenju raznolikosti stilov. Tako so se tekmovalci pomerili v shotokanu, shotokaiu, gojgurju in shitoriju.

OBISK V LJUBLJANI

ZAMEJSKI ŠPORTNI DELAVCI PRI VOGRINCU

V ponedeljek, 30. novembra, se je skupna delegacija predstavnikov Slovenske športne zveze iz Celovca in Združenja slovenskih športnih društev v Italiji mudila v Ljubljani na obisku pri predsedniku Sklada za financiranje športnih organizacij Tonetu Vogrincu.

Iz poročila o srečanju izhaja, da so zamejski športni delavci predsedniku te nove ustanove predstavili delovanje zamejskih osnovnih organizacij, nato težave, katerim skušajo klubovati, in pa ne nazadnje športne uspehe v raznih panogah. Predstavniki ZSSDI so Vogrincu tudi poklonili letošnji *Zbornik slovenskega športa v Italiji*, s katerim se bo lahko podrobneje seznanil o celotnem delovanju. Glede nove ustanove, ki naj bi sofinancirala vrhunski šport, rekreacijski šport in gradnje ter raziskovanje in založništvo, so športni delavci zaprosili predsednika, da bi bil zamejski šport enakovredno upoštevan pri finančnih dotacijah. Predsednik Vogrinec je zamejskim gostom zagotovil svojo razpoložljivost in obravnavanje problematike, dal pa je tudi že prve stvarne smernice, kako naj krovni športni organizaciji iz Avstrije in Italije nastopata.

NA STADIONU 1. MAJ

17. DECEMBRA BO JUBILEJNI NAŠ ŠPORTNIK

V četrtek, 17. decembra, bo na stadionu 1. maj v Trstu jubilejna, petnajsta podelitev nagrade *Naš športnik*.

Kot po ustaljenem vzorcu bodo tudi letos podelila nagrado športna uredništva raznih slovenskih sredstev javnega obveščanja - časopisov, radia in televizije - z obeh strani meje. Kandidatje za prejem priznanja pa so tisti posamezniki in ekipe s področja Primorske - tako iz matice kot iz zamejstva, ki so v zadnji športni sezoni zabeležili najboljše rezultate v svojih panogah. Iz spiska najboljših športnikov, ki si zaslužijo nagrado oziroma priznanja, bodo časnikarji in športni delavci izbirali nagrajence z glasovanjem. Na prireditvi bodo podelili kot običajno tudi posebna priznanja zaslužnim športnim delavcem, katerih prizadevanja gredo v prid vsemu kulturnemu udejstvanju Primorske.

